

Шевченко Сергій Олексійович,
завідувач кафедри управління
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
доктор наук з державного управління,
професор;
Муцько Анна Юрївна,
доцентка кафедри управління
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
кандидатка наук з державного управління

ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВИЙ ПІДХІД У КОМУНІКАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Комунікаційна діяльність як неодмінна складова управлінської діяльності в будь-якій сфері (приватній чи публічній) за для досягнення поставлених цілей вимагає врахування у тому числі гендерних аспектів під час вибору завдань, методів, технік, технологій та інструментів здійснення комунікаційної діяльності.

Тому комунікаційні стратегії повинні бути гендерно чутливими – такими, які враховують гендерний аспект і містять інструменти комунікаційної діяльності, що спрямовані на забезпечення гендерної рівності: врахування гендерних інтересів і зменшення гендерних розривів цільової аудиторії, усунення гендерної дискримінації.

Нормативно-правові засади впровадження гендерно чутливого підходу в комунікаційному процесі визначаються національними та міжнародними документами, зокрема:

- Конституція України;
- Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про протидію торгівлі людьми»;
- Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року;
- міжнародні договори України;
- Восьма періодична доповідь України про виконання Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок;
- Цілі сталого розвитку ООН;
- Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна»;
- щорічні доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні.

До того ж в Україні розробили Етичний кодекс для ЗМІ щодо впровадження гендерно-чутливої політики, у якому виділені основні принципи гендерно-відповідальної журналістики: професійне висвітлення

гендерних проблем; подолання стереотипних гендерних ролей; збалансоване представництво жінок та чоловіків у матеріалах; гендерно толерантне представлення та відображення жінок і чоловіків; достойне зображення жінок і чоловіків; гендерно-обумовлене насильство та право на конфіденційність; збалансоване представництво жінок, що працюють у ЗМІ. ЗМІ, що підпишуть Кодекс, повинні сприяти створенню справедливих гендерних образів у своїх матеріалах, дотримуватися гендерного паритету тощо [1].

Дослідження комунікаційних стратегій на предмет їх гендерної чутливості передбачає аналіз:

- груп цільової аудиторії, отримувачів інформаційних послуг за ознакою статі, віку, місця проживання, соціально-економічного статусу та іншими ознаками за потреби;

- потреб та інтересів груп цільової аудиторії, отримувачів інформаційних послуг;

- обсягу та якості комунікаційної стратегії з точки зору забезпечення потреб та задоволення інтересів груп цільової аудиторії комунікаційної діяльності;

- якості методів, технік, технологій та інструментів реалізації комунікаційної стратегії;

- перешкод до отримання інформаційних повідомлень для жінок, чоловіків та їх груп;

- диференціації каналів комунікації для жінок, чоловіків та їх груп у рамках розробленої стратегії;

- цільових груп надавачів інформаційних послуг за ознакою статі, віку, місця проживання, соціально-економічного статусу та іншими ознаками за потреби.

Висновки, сформульовані за результатами дослідження комунікаційної стратегії щодо її гендерної чутливості є основою для її крегування та приведення у відповідність зокрема взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів. Висновки повинні містити інформацію про рівень врахування у комунікаційній стратегії гендерних аспектів, виявлені гендерні розриви, факти гендерної дискримінації, неупередженого планування методів, технік, технологій та інструментів реалізації комунікаційної стратегії щодо врахування потреб та інтересів жінок, чоловіків та їх груп.

Необхідність врахування гендерних аспектів на разі особливо простежується в комунікаційній діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, пов'язаних з прозорістю і відповідальністю перед громадськістю.

Серед вищезазначених напрямів діяльності з підвищеною чутливістю до гендерних аспектів слід виокремити: інформування громадськості про діяльність державних органів та їх апарату; створення умов для взаємодії між державними органами та громадськістю; залучення широких верств населення для обговорення

та оцінки програм діяльності державних органів; запровадження процедури публічної звітності державних органів та їх керівників; звітування державних органів та їх керівників про результати діяльності; оприлюднення інформації про відповідальність [2, с. 17].

У контексті професіоналізації суб'єктів публічного управління гендерні проблеми комунікаційної діяльності часто проявляються і в таких сферах діяльності як: робота зі зверненнями громадян; надання публічних послуг населенню; дотримання професійної етики державних службовців; ведення переговорів.

Відтак актуалізується питання щодо встановлення та законодавчого закріплення більш чітких вимог до комунікаційної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Гендерна чутливість провадження діяльності у сфері публічного управління певною мірою визначена у принципі забезпечення рівного доступу до державної служби та до служби в органах місцевого самоврядування [3; 5], що передбачає заборону всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян [3]. Закріплено вимогу щодо чесності та неупередженості виконання професійних обов'язків, незважаючи на особисті ідеологічні, релігійні або інші погляди [4].

Проте повноцінне впровадження гендерно чутливого підходу до комунікаційної діяльності передбачає визначення принципів та засад інформаційної взаємодії суб'єктів публічного управління та громадян. Це у свою чергу вимагає формування гендерно орієнтованих професійних компетентностей в державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, підвищення рівня їх кваліфікації щодо врахування гендерних аспектів під час підготовки та реалізації управлінських рішень, у тому числі щодо здійснення комунікаційної діяльності, надання публічних послуг.

Список використаних джерел

1. Етичний кодекс щодо гендерно чутливої політики // Internews Ukraine, 2019. URL: <https://irrp.org.ua/v-ukrayini-z-yavivsyatichniy-koдекс-shhodo-genderno-chutlivoyi-politiki>.
2. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. пос. / Н.М. Драгомирецька, К.С. Кандагура, А.В. Букач. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017 180 с.
3. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.